

Vantaan kaupungin vuoden 2019 tilinpäätös

RV/MR/MS/HY-L

Tilastokeskuksen tekemien tilinpäätösarvioiden mukaan Manner-Suomen kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu tilikauden tulos oli noin 200 milj. euroa negatiivinen vuonna 2019. Yhteenlaskettu tulos sisältää kuitenkin merkittäviä kertaluonteisia tuottoja, kuten yhtiöiden myynnistä saatuja myyntivoittoja. Toimintatuotot kasvoivat 1,9 prosenttia ja toimintakulut 3,9 prosenttia. Yhteenlaskettu toimintakatteen muutos oli 4,5 prosenttia ja vuosikatteen muutos -13,6 prosenttia. Tilinpäätösarvioiden mukaan 56 kunnassa päädyttiin vuonna 2019 negatiiviseen vuosikatteeseen. Tilikauden tulos muodostui negatiiviseksi 225 kunnassa, kun se oli edellisenä vuotena 2018 ollut negatiivinen 200 kunnassa.

Heikon tuloksen taustalla on toimintamenojen kasvu sekä verorahoituksen heikko kehitys mm. verokorttiuudistuksen takia. Verohallinnon tekemän verokorttiuudistuksen aikaansaama ennakonpidätystavan muutos johti siihen, että kuntien kunnallisveron ennakonpidätysten kertymät eivät kasvaneet odotetulla tavalla. Myös tulorekisterin käyttöönoton ilmoitusongelmat laskivat hieman kertynyttä kunnallisverotuottoa vuonna 2019. Kuntaliitto arvioi vuoden 2019 kertymävajeeksi 400 milj. euroa.

Kunnissa ja kuntayhtymissä tehtiin investointeja 5,25 miljardilla eurolla. Manner-Suomen kuntien ja kuntayhtymien lainakanta oli vuoden 2019 lopussa noin 22,3 miljardia euroa, kasvua edelliseen vuoteen peräti 2,4 miljardia euroa eli lähes 15 prosenttia.

Vantaan kaupungin vuoden 2019 tilinpäätös

Vuoden 2019 tilikauden tulos oli -62,7 miljoonaa euroa. Tilikauden tulos heikkeni 66,7 miljoonalla eurolla edelliseen vuoteen verrattuna. Poistoeron ja varausten muutoksien sekä rahastosiirtojen jälkeen **tilikauden alijäämäksi muodostui 62,6 miljoonaa euroa.**

Vuosi 2019 oli Vantaan talouden osalta poikkeuksellisen heikko. Taustalla oli koko kuntataloutta heikentäneet verotulokertymän ennakoitua heikompi kehitys verokorttiuudistuksen vaikutuksesta sekä muut kunnille kohdistuneet kustannuksia lisäävät kertaerät. Verokorttiuudistuksen myötä Vantaalta jäi saamatta vuoden 2019 puolella noin 20 miljoonaa euroa kunnallisverotuloja. Vantaalla lisäksi mm. Apotin käyttöönotto ja varhaiskasvatusoikeuden laajennus lisäsivät kustannuksia jo talousarviovaiheessa. Tämän lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon toteutunut menokasvu oli vuonna 2019 noin 6,7 prosenttia edelliseen vuoteen nähden ja talousarvion ylitys oli 34 miljoonaa euroa. Myös maanmyyntitulot kokonaisuutena vähenivät selvästi jääden noin 12 miljoonalla eurolla edellisen vuoden tasosta.

Ulkoiset toimintatuotot olivat 230,5 miljoonaa euroa vuonna 2019. Toimintakulut olivat 1 407,5 miljoonaa euroa, eli kasvoivat edelliseen vuoteen nähden 92,0 miljoonaa euroa. Suurimmista kulueristä henkilöstökulut olivat 508,5 ja palveluostot 700,1 miljoonaa euroa. Henkilöstökulut kasvoivat 25,0 miljoonaa (+5,2 %:a) ja palveluostot 58,7 miljoonaa euroa (+9,1 %:a) edelliseen vuoteen verrattuna.

Toimintakate oli - 1 176,9 miljoonaa euroa vuonna 2019, eli se heikkeni edelliseen vuoteen nähden 104,4 miljoonaa euroa.

Verotuloja kertyi vuonna 2019 yhteensä 1 014,6 miljoonaa ja valtionosuuksia 184,3 miljoonaa euroa. Vuoteen 2018 verrattuna verotulot kasvoivat 31,9 ja valtionosuudet 10,9 miljoonaa euroa.

Kaupungin vuosikate vuonna 2019 oli 49,1 miljoonaa euroa. Vuosikatteella pystyttiin kattamaan poistot 43-prosenttisesti, joten kaupungin tulo-rahoitus jäi vuosikatteella mitattuna alijäämäiseksi.

Suunnitelman mukaisia poistoja ja arvonalentumisia kirjattiin vuonna 2019 yhteensä 115,2 miljoonaa euroa. Poistot kasvoivat 3,9 miljoonaa ja arvonalentumiset 2,5 miljoonaa euroa edellisvuoteen nähden.

Investointimenot vuonna 2019 olivat 157,6 miljoonaa euroa. Kaupungin pitkäaikaisten lainojen nettolisäys oli 17,7 ja lyhytaikaisten lainojen 25,5 miljoonaa, joten lainakannan nettolisäykseksi muodostui 43,2 miljoonaa euroa. Vuonna 2018 vastaavasti lainakanta pieneni 95,8 miljoonaa euroa. Investointien tulo-rahoitusosuus vuonna 2019 heikkeni 31,4 prosenttiin, kun se edellisvuonna oli 86,1 prosenttia.

Taseen pysyvien vastaavien suurin erä on aineelliset hyödykkeet, joita oli 1 272,9 miljoonaa euroa vuoden 2019 lopussa (62,4 prosenttia taseen loppusummasta). Taseen vastattavaa puolella omaa pääomaa oli 880,6 miljoonaa ja vierasta pääomaa 1 143,8 miljoonaa euroa. Taseen loppusumma oli 2 040,5 miljoonaa euroa. Vuoden 2019 omavaraisuusaste oli 43,7 prosenttia. Asukaskohtainen lainakanta kasvoi edellisestä vuodesta 93 euroa, eli 4 088 euroon asukasta kohti.

Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen tilikauden 2019 ylijäämäksi muodostui tilinpäätössiirtojen jälkeen 0,7 miljoonaa euroa.

Vantaan Työterveys liikelaitoksen tilikauden ylijäämä tilinpäätössiirtojen ja tuloverojen jälkeen oli 0,5 miljoonaa euroa.

Vantaan Suun terveydenhuollon liikelaitoksen tilikauden alijäämäksi muodostui 1,2 miljoonaa euroa.

Asunto-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston ylijäämä ennen rahastosiirtoja oli 1,4 miljoonaa euroa, Marja-Vantaan ja keskustan kehittämisrahaston alijäämä 0,8 miljoonaa euroa, Vahinkorahaston alijäämä 0,4 miljoonaa ja Sosiaalisen luotonuksen rahaston ylijäämä 12 tuhatta euroa.

Konserniti-linpäätökseen on yhdistelty tytäryhtiöt, kuntayhtymät ja osakkuusyhteisöt sekä tytäryhtiöiden ja kuntayhtymien tytär- ja osakkuusyhteisöt, eli kaikkiaan 96 yhteisöä.

Konsernin tilikauden tulos vuonna 2019 oli 20,3 miljoonaa euroa. Tilinpäätössiirtojen, tilikauden verojen, laskennallisten verojen ja vähemmistöosuusien vähentämisen jälkeen tilikauden alijäämäksi muodostui 16,8 miljoonaa euroa. Konsernin lainakanta kasvoi 80,2 miljoonaa euroa edellisvuodesta ollen 2 008 miljoonaa vuoden 2019 lopussa. Asukaskohtainen lainakanta nousi 8 599 euroon, kun se vuonna 2018 oli 8 451 euroa. Konsernin suhteellinen velkaantuneisuusaste oli vuoden 2019 lopussa 110 prosenttia, eli vuoden 2019 käyttötulot eivät olisi riittäneet vieraan pääoman takaisinmaksuun.

Vuoden 2019 talousarvion toteutuminen

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 12.11.2018 talousarvion vuodelle 2019 ja taloussuunnitelman vuosille 2019–2022. Vuoden 2019 alkuperäinen valtuuston hyväksymä talousarvio päättyi -30,8 milj. euron tilikauden tulokseen ja -28,8 milj. euron tilikauden alijäämään sekä yhteensä 159,1 milj. euron bruttoinvestointitasoon.

Kaupunginvaltuusto päätti muutoksista vuoden 2019 talousarvioon toimialojen esitysten perusteella vuoden 2019 aikana. Talousarviomuutoksista suurimpia olivat sosiaali- ja terveydenhuollon oman

toiminnan määrärahan nostaminen 12,3 milj. eurolla, erikoissairaanhoidon määrärahan nostaminen 11,9 milj. eurolla ja maanmyyntivoittojen alentaminen 20 milj. eurolla. Investointimäärärahoja korotettiin yhteensä n. 10 milj. eurolla. Lisäksi verokorttiuudistuksen aikaansaaman verotulovajeen ja yhteisöverojen ennakoitua pienemmän kertymän takia verotuloarviota laskettiin 38 milj. euroa. Valtionosuusarviota nostettiin 9 milj. eurolla. Talousarviomuutosten jälkeen talousarvion tilikauden tulokseksi muodostui -103,6 milj. euroa ja bruttoinvestointitasoksi 169,0 milj. euroa.

Vuoden 2019 tilinpäätös päättyi -62,7 milj. euron tilikauden tulokseen ja -62,6 milj. euron tilikauden alijäämään. Tilinpäätöksen tulos on 31,9 milj. euroa heikompi kuin alkuperäinen talousarvio ja 40,8 milj. euroa parempi kuin muutettu talousarvio.

Vuoden 2019 muutetussa talousarviossa kaupungin käyttötalouden toimintatuotot olivat 425,5 milj. euroa. Vuoden 2019 aikana toteutuneet toimintatuotot olivat 435,5 milj. euroa ylittäen muutetun talousarvion 10,0 milj. eurolla. Toimintatuotot toteutuivat 102-prosenttisesti muutettuun talousarvioon nähden ja ne laskivat 0,8 prosenttia vuoden 2018 tilinpäätökseen nähden. Maanmyyntivoitot toteutuivat muutetun talousarvion mukaisesti eli 20 milj. euroa alkuperäistä talousarviota pienempinä. Kuntatekniikan keskuksen sopimustuotot puolestaan ylittivät talousarvion 17 milj. eurolla. Kokonaisuudessaan maanmyynti- ja vuokratulot laskivat edellisestä vuodesta n. 12 milj. euroa. Myyntituotot sisältävät 3,9 milj. euroa Helsingin seudun ympäristöpalveluille (HSY) myytyjä ns. läpilaskutettavia rakentamispalvelutuottoja.

Kaupungin toimintakulut olivat muutetussa talousarviossa 1 629,5 milj. euroa. Vuoden 2019 aikana toteutuneet toimintakulut olivat 1 612,4 milj. euroa. Toimintakulut alittuivat 17,0 milj. eurolla ja ne toteutuivat 99-prosenttisesti muutettuun talousarvioon nähden. Henkilöstökulut alittivat talousarvion noin 32 milj. eurolla. Palvelujen ostokulut ylittivät talousarvion noin 23 milj. eurolla, jota selitti erityisesti ennakoitua suurempi vuokratyövoiman käyttö sekä sosiaali- ja terveydenhuollon määrärahan ylitys. Yhteensä sosiaali- ja terveydenhuollon toimintakulut ylittivät noin 33 milj. euroa alkuperäisen talousarvion. Avustuskulut alittivat muutetun talousarvion noin 3 milj. eurolla hyvän työllisyyskehityksen vuoksi. Toimintakulut sisältävät 3,9 milj. euroa Helsingin seudun ympäristöpalveluille (HSY) myytyjä ns. läpilaskutettavia rakentamispalvelujen kustannuksia. Toimintakulut kasvoivat 6,7 prosenttia vuoden 2018 tilinpäätökseen nähden. Vuoden 2019 toimintakulujen kasvun syinä olivat erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon kulujen voimakas kasvu, Apotin käyttöönotto, varhaiskasvatusoikeuden laajennus, vuoden 2019 palkankorotukset, kilpailukyky sopimuksen lomarahaleikkauksen päättymiseen liittyvä lomapalkkavelan kasvu sekä ulkoisten vuokrien nousu.

Vuoden 2019 verotulot ylittivät muutetun talousarvion 4,6 milj. eurolla. Muutettuun talousarvioon nähden kunnallisveroarvion toteuma oli 101 prosenttia, yhteisöveron toteuma 97 prosenttia, kiinteistöveron toteuma 98 prosenttia ja valtionosuuksien toteuma 101 prosenttia. Kaikkiaan verorahoitus yhteensä (verot ja valtionosuudet) toteutui 100,6-prosenttisesti suhteessa muutettuun talousarvioon ja se kasvoi 3,7 prosenttia vuoden 2018 tilinpäätökseen nähden. Verotulot eivät kertyneet ennakoidusti verokorttiuudistuksen aikaansaaman verotulovajeen ja yhteisöverojen ennakoitua pienemmän kunnan jako-osuuden takia ja ne alittivat alkuperäisen talousarvion 33,4 milj. eurolla.

Rahoitustuottoja ja -kuluja toteutui vuonna 2019 yhteensä 27,1 milj. euroa, talousarviossa yhteenlasketuiksi rahoitustuotoiksi ja -kuluiksi oli arvioitu 26,1 milj. euroa. Talousarvion ja toteuman välinen ero johtuu edelleen alhaisena pysyneestä korkotasosta. Kaupungin noin 900 milj. euron lainasalkun korkokulut toteutuivat 1,9 milj. euron tasolla. Kaikki kaupungin korkokulut yhteensä alittivat talousarvion 1,0 milj. eurolla.

Poistoja ja arvonalentumisia toteutui vuonna 2019 115,2 milj. euroa, joka oli 2,1 prosenttia ja 2,5 milj. euroa talousarviossa arvioitua vähemmän.

Kaupungin vuosikatteeksi vuoden 2019 tilinpäätöksessä muodostui 49,1 milj. euroa, tilikauden tulokseksi -62,7 milj. euroa ja tilikauden alijäämäksi -62,6 milj. euroa.

Vuoden 2019 alkuperäisen talousarvion investointiosan tulot olivat (liikelaitokset ja rahastot mukaan lukien) 4,0 milj. euroa, menot 159,1 milj. euroa ja investointiosan netto 155,1 milj. euroa. Vuoden 2019 aikana valtuusto päätti korottaa julkisen käyttöomaisuuden määrärahaa 3 milj. eurolla, kiinteän omaisuuden määrärahaa 2,7 milj. eurolla ja osakkeiden ja osuuksien määrärahaa 4,0 milj. eurolla. Muutosten jälkeen talousarvion bruttoinvestointimenoiksi muodostui 169,0 milj. euroa.

Vuoden 2019 toteutuneet bruttoinvestointimenot olivat yhteensä 157,6 milj. euroa. Muutetun talousarvion mukaiset investointimäärärahat ylittyivät julkisen käyttöomaisuuden osalta 5,7 milj. euroa ja kiinteän omaisuuden osalta 2,4 milj. euroa. Investointimäärärahat alittuivat rakentamisen osalta 14,5 milj. euroa erityisesti uudisrakentamisen ja korjausrakentamisen toteutusajankohtien siirtymisen vuoksi. Aineettoman omaisuuden investointimäärärahat alittuivat 1,4 milj. euroa ja osakkeiden ja osuuksien määräraha 2,1 milj. euroa.

Investointituloja toteutui 11,0 milj. euroa, noin 7,5 milj. euroa yli talousarvion, erityisesti maanmyynnin ansiosta. Vuoden 2019 investointiosan nettomenoksi muodostui yhteensä 146,6 milj. euroa, joka alitti muutetun talousarvion 18,9 milj. eurolla.

Alkuperäisessä talousarviossa 2019 varauduttiin talousarvion käyttötalousosan ja investointiosan perusteella 57,7 milj. euron nettolainanottoon. Kaupungin kassaa on supistettu vuosina 2018-2019 selkeästi edellisten vuosien tasosta, mikä on ollut tietoinen strategiamuutos negatiivisten talletuskorkojen tilanteessa. Tämä vähensi uuden lainan tarvetta vuonna 2019 ja kaupungin pitkäaikainen lainamäärä lisääntyi vuoden aikana 17,7 milj. eurolla. Kaupungin lainakannaksi muodostui 897 milj. euroa (ilman konserniyhtiöiden konsernitilin saldoja).

Vuoden 2019 sitovien tavoitteiden toteutuminen

Vuodelle 2019 valtuusto asetti sitovia tavoitteita yhteensä 33 kappaletta. Tavoitteista 19 toteutui täysin, 10 osittain ja kolme ei lainkaan. Yhden tavoitteen osalta arviointia ei voitu tehdä.

Käyttötalousmenojen kasvu edellisvuodesta oli 6,7 prosenttia.

Maanmyyntivoittoja kertyi vuonna 2019 16,3 miljoonaa euroa (2018: 38,2 miljoonaa euroa). Maankäytössä kohdennettiin asuntokaavoitusta asemanseuduille ja joukkoliikenteen vyöhykkeelle. Asemakaavoitettu asuntokerrosala (netto) joukkoliikenteen vyöhykkeellä vuonna 2019 oli 94,5 prosenttia (2018: 70 %).

Kaupunki loi edellytykset laadukkaalle ja monipuoliselle asuntotuotannolle. Vuonna 2019 Vantaalle asuntoja valmistui yhteensä 5 014 (v. 2018: 4 533). Asunnot jakautuivat seuraavasti: 4485 kerrostaloissa, 165 rivi- ja ketjutaloissa ja 364 pientaloissa.

Vantaan resurssiviisauden tiekartan toimenpiteet ovat käynnissä. Tavoitteena on hiilineutraali kaupunki vuonna 2030. Joukkoliikenteen käyttö on kasvanut tavoitteen mukaisesti.

Työttömyysaste joulukuussa 2019 Vantaalla oli 8,9 prosenttia (2018: 8,7 %). Nuorisotyöttömien määrä vuoden lopussa oli 1 171 (2018: 1163).

Liikunnallisen elämäntavan lisäämistä on tuettu säännöllisillä matalankynnyksen harrasteliikuntaryhmillä eri ikäryhmille.

Työtä kiusaamiseen ja väkivaltaan puuttumiseksi ja niiden ennaltaehkäisyyn on jatkettu. Kasvatuksen ja oppimisen toimintayksiköiden sekä vapaa-ajan toimijoiden toimintasunnitelmiin on kirjattu kiusaamista ennaltaehkäisevät toimenpiteet.

Ilman toisen asteen tutkintoa olevien vantaalaisnuorten (alle 30-v.) osuus laski: Heitä oli 22,2 prosenttia (2018) (2017: 24,6 %).

Vuorovaikutuksen ja osallisuuden näkökulmasta otettiin käyttöön uusia menetelmiä sekä kehitettiin seuranta- ja arviointia: Sähköinen osallisuusympäristö otettiin käyttöön. Lisäksi toimialat raportoivat yhteensä 244 asukkaalle tarjottua osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuutta.

Entistä suurempi osa ikääntyneistä pystyy asumaan kotona. Vantaalla omassa kodissa asuvien 75 vuotta täyttäneiden osuus oli vuoden 2019 lopussa 93,2 prosenttia (v. 2018: 93,1 %).

Toimialoja, liikelaitoksia ja yhtiöitä varten on luotu toiminnan digisuunnitelmia. Henkilöstölle ja kuntalaisille suunnatuilla mobiilipalveluilla on laajennettu palveluiden saavutettavuutta ja helppoutta sekä on laajennettu nykyistä palvelutarjontaa digitaaliseen muotoon.

Toimintakulttuurin ja muutoksen johtamista on tuettu vaikuttavilla esimies- ja työyhteisövalmennuksilla.

Henkilöstön sairauspoissaolojen määrä vuonna 2019 on vähentynyt edelliseen vuoteen nähden, sairauspoissaoloprosentti oli 4,35 (v. 2018: 4,72 %).

Kaupunginhallitus 23.3.2020 § 9

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

1. esittää kaupunginvaltuustolle, että

- a) Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksessa kirjataan poistoeron vähennykseksi investointivarauksella hankittuihin pysyviin vastaaviin kohdistuneet poistot 341 829,21 euroa ja tilikauden ylijäämä 676 104,09 euroa siirretään johtokunnan esityksen mukaisesti liikelaitoksen edellisten tilikausien ylijäämään,
- b) Vantaan Työterveys liikelaitoksessa kirjataan poistoeron vähennykseksi investointivarauksella hankittuihin pysyviin vastaaviin kohdistuneet poistot 121 676,46 ja tilikauden ylijäämä 451 345,65 euroa siirretään johtokunnan esityksen mukaisesti liikelaitoksen edellisten tilikausien ylijäämään,
- c) koska Vantaan Suun terveydenhuollon liikelaitoksen tilikauden alijäämää 1 156 960,92 euroa ei pystytä kattamaan edellisten tilikausien ylijäämällä, alijäämä siirretään johtokunnan esityksen mukaisesti oman pääoman eräksi, ja edellyttää johtokuntaa käsittelemään yksityiskohtaisen suunnitelman liikelaitoksen alijäämän kattamiseksi,
- d) Asunto-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston ylijäämä 1 421 851,72 euroa kirjataan rahaston lisäykseksi ja yhdistellään kaupungin tilinpäätökseen rahaston sääntöjen mukaisesti,

- e) Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston alijäämä 778 754,11 euroa kirjataan rahaston vähennykseksi ja yhdistellään kaupungin tilinpäätökseen rahaston sääntöjen mukaisesti,
 - f) Sosiaalisen luototuksen rahaston ylijäämä 12 486,82 euroa kirjataan rahaston lisäykseksi ja yhdistellään kaupungin tilinpäätökseen rahaston sääntöjen mukaisesti,
 - g) Vahinkorahaston alijäämä 351 456,60 euroa kirjataan rahaston vähennykseksi ja yhdistellään kaupungin tilinpäätökseen rahaston sääntöjen mukaisesti ja
 - h) Vantaan kaupungin tilikauden alijäämä 62 587 192,79 euroa siirretään taseen omaan pääomaan edellisten tilikausien ylijäämään sekä
- 2. todeta että, koska Vantaan Työterveys liikelaitos on päätetty lakkauttaa 31.12.2019, liikelaitoksen tase yhdistellään kaupungin taseeseen,
 - 3. todeta että, koska taseessa on aikaisemmilta tilikausilta kertyneitä ylijäämiä, esitystä talouden tasapainottamiseen ei tilikauden tuloksen perusteella tarvita,
 - 4. valtuuttaa talouspalvelut tekemään tilinpäätökseen teknisluonteisia korjauksia ja
 - 5. allekirjoittaa tilinpäätös ja jättää se tilintarkastajien tarkastettavaksi sekä saattaa tilinpäätös tarkastuksen jälkeen kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liite:

- 1. Vantaan kaupungin tilinpäätös 2019

Täytäntöönpano: talouspalvelut
lakiasiat ja päätösvalmistelu; esitys valtuustolle

Muutoksenhaku: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

kaupunginjohtaja Ritva Viljanen, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi